

STOCKHOLMS FÖRSVAR

af

CHRISTINA GYLLENSTJERNA

År 1520.

Hvars låf, O Clio! skall du bjuda
 At träda up ur tidens famn?
 Och hvilket är det stora namn,
 Som Mälarns stränder skola ljuda,
 Där floden bär uppå sin våg
 De murar, som åt Verlden lämnat
 De Hjeltar, hvilkas segertåg
 Tyranners orättvifa hämnat?

Sök ej i Spartas stoft, och ej i Thebens grus
 Förmultna hjeltenamn, som prisades och glömdes:
 Det folk de vårdade til glömskans mörker dömdes,
 Den mur de skyddade försvann ur dagens ljus:
 Du en Hjeltinna har, hvars dygder glömskan jäfva,
 Hvars ära, lik det folk hon räddat, aldrig dör:
 Hon, som et manligt motstånd gör,
 Då Cimbrerna kring Stockholm sväfva,
 Då alla inom muren bäfva,
 Och en tyrann är utanför.

Bland tända bål, och öppna grafvar,
 Uppå et mörkt och blodigt fält
 Tyrannen har den Thronen stält,
 Som får af bödlar skydd, och vördnad utaf slafvar.
 O Nero! du hvars fjäl af ödet var bestämd
 At hämna alt det blod, som Latiens Söner göto,
 De folk de krossade, de Thronerna de bröto,
 Ibland tyranners mängd, som jordens afsky njöto,
 Förtjente Christjern blott at bli din like nämnd.
 Af ärelyftnad tänd han jorden ej förödde,
 Ej underfåtens skatt hans vilda grymhet södde;
 Grym utan ändamål, och hatfull utan hämd
 Hans offer utan affigt blödde.

Ren Stockholm med bestörtning ser
 Tyrannen och hans bödlars skara:
 Bland alla dem, som ryktet ger
 Et hedradt namn i krigens fara,
 Nu finnes ingen Hjelte mer,
 Som drar sit svärd at dig försvara.
 En Qvinna ägde hjerta nog,
 En Qvinna Christjerns högmod bräckte,
 Då än hans magt en del förskräckte,
 Och än hans guld en del bedrog.
 Christina! det var du, gemål til denna Hjelte,
 Som i en blodig fejd för Sverges Frihet föll:

De tårar, som du gôt, du ej för maken fälte,
De fältes för den man, som öket undanhöll:

Hur fällan Verlden denna dygden

Uti en qvinnas hjerta fann!

En qvinnas hjerta evigt brann

Mer för en man, än fosterbygden,

För frihet mindre, än en man.

Din fjäl, Christina, kan ej fela

At ha en känsla, som är ren;

Men bland de qual, som henne dela,

Du hämnas först, och gråter sen.

„Det öde, som i dag er tapperhet bereder,

„O Svear! evigt blir för eder fosterbygd:

„Förgäten af sit mod, och glömsk utaf sin dygd,

„För frihetskänslan död, och fänkt i evig blygd

„Hon aldrig kroffa skall det ok hon ärft af eder:

„Så var då blott en tid åt Sverges frihet skänkt?

„Skall trälldomen i er sin första början taga?

„Skall våra fäders mod förgäfves hafva blänkt?

„Och vi uppå den jord, som deras blod bestänkt,

„En slafvisk ande draga?

„Förlåten denna tår, som från mit öga rann,

„Förlåten denna suck Ni hört mit hjerta gjuta:

„Han til min makas vård, til Sturens skugge hann

„Med bön at edra bröst begjuta

„Med samma frihets eld, som i hans hjerta brann:

„Han skulle i sin graf med bitter smärta njuta

„Det namn af fifta Svensk, och fifta fria man.

„Hvad! fruckten J at er förfvara,

„Och hämna edra hjeltars blod?

„Tyranter hafva fällan mod,

„De kunna endast grymma vara:

„Må aldrig mina dar förfara

„En Svensk, hvars bröst i tvekan stod

Imellan trälldomens och dödens fara!

Sin Frihet och sit Fosterland.

De Svenske brinna at få hämna;

Tyrannens folk at honom lämna

Det rof, som undangått hans hand.

De rusa mot hvaran, som tvenne stormar rusa,

Som lika hastigt fly, och lika häftigt brusa,

Och mot hvarandra slå med jämlikt raseri:

Man fåfängt skogen ser mot deras härjning sträfva,

Från bergen genljud hörs, och människjorna bäfva,

At under verldens fall och grus begrafne bli.

Hjeltinna! midt i stridens fasa

Din röst Soldaten styrka ger,

Då dödär ur metallen rafa,
Och skyfall pilar rägnä ner.

Må verlden ej med blomfter hólja
Penthesiléas minnesftod,
Och hennes, som vid Tiberns bölja
Bestänkte Lagern med fit blod!
När Qvinnan, ledsen at behaga,
I trots utaf fit Kón vill gå,
At sköld och pantsar på sig draga,
För at en Hjeltens ära få,
Hvad hon är onaturlig då!
Men när ert fosterland i fara,
Men när er Son om räddning ber,
O Himmel! hvad det då för er
Är värdigt at Hjeltinnor vara!

När Himlen folkens öfverdåd
Med trældom eller fvärd besöker,
Sin styrka Hjeltens fåfängt föker,
Och fåfängt blir den vifas råd.
Et rådigt folk, et hjelteslägte,
Som aldrig utan hämd fördrog
De steg man mot desfs frihet tog,
Ät en Tyrann sig öfverräckte,

Som icke med sin magt förskräckte,
Ej underlade, men bedrog.
Han listigt Tyranniet döljde
Uti en from och helig drägt:
Vid hennes blick stod slafven ej förskräckt,
Och inga bödlar henne följde:
Ej eld och död ifrån desfs ögon gå,
Ej gift och blod ifrån desfs läppar rinna;
Hon skapar sig til en Gudinna,
Som under Mildhets namn plär verldens dyrkan få.

O harm! o blygd! vi äfven Svenskar finne,
Som smycka Christierns tyranni:
Dygd, ära, trohet evigt brinne
Af hat mot ert föräderi!
Må aldrig Svenskar födde bli,
Som ej förbanna edert minne!

Tyrannen tager in den Thron,
Hvarpå hans ränker honom ställa:
Bland pöbeln höres glädjens ton,
Den vifa ser man tårar fälla,
Men J, hvars mandom blifvit röjd
Til Christierns skräck och Sverges heder,
Förskräckens, ifrån Thronens höjd

Han sträckt sin bila öfver Eder.
 Hjeltinna! från Tyrannens band
 Du måste se ditt Fosterland
 I blod och tårar kring dig flyta:
 Förgäfves var din makas blod,
 Förgäfves var dit eget mod
 At tyranniets fjättrar bryta.

J Svear, J, som än beundren deras dygd,
 Som ädla offer bli för Frihet, Fosterbygd,
 Som dygden höjer up, men händelser förtrycka,
 Bepriken hennes mod, beklagen hennes lycka;
 Och kallen den ej stor, som listigt vetat smycka
 Med sken af någon dygd den last, hvarför han brann,
 Som Macedoniens Kung, Nationernas Tyrann,
 Och Cesar, som sit låf med Latiens trældom vann:
 Et ädelt bröft sin glans af utgången ej tager:
 Så långt från tidens dom, som från des synpunkt stäldt
 Det lika värde har, olyckligt eller fält,
 I fångfel, på et fegerfält,
 I fjättrar fänkt, beprydt med lager.

Håll, Skaldmö, i dit lopp, förmörka ej din fång
 Med en tyranns triumf, och dygdens undergång:

Dölj

Dölj mänsklighetens skri, då Christjerns bödlar resa
 De dödens instrument, de tyranniets stöd,
 I hvilka barbariet böd
 Föreña dödens skräck och nesa;
 Dölj med hvad grymt begär han döden skildrad ser
 I deras anletsdrag, som af hans bödlar släpas,
 Och under deras järn sit hufvud böja ner;
 Dölj det förtviflans rop, som Himlens ljungeld ber
 Med lågor hämna dem, som dräpas.

Fly, Skaldmö, från en tid, där det var lagens lott
 At under vapnens brak, och tvädräpts stormar tiga;
 Där mellan öknar utaf brott
 Man här och där en dygd från jorden funnit ftiga;
 Där en Regent sin spira tog
 Ej af sin rätt, men af sin lycka;
 Där ingen lydnadsbandet drog,
 Som var nog mächtig at förtrycka;
 Där alt hvad man med blod och död och härjning vann,
 Var ändring af et namn, ej ändring af personen;
 Beständigt växlades på Thronen,
 Beständigt styrde en Tyrann;
 Och skynda til en Verld, där filosofen sprider
 Med fanningarne dygd, med dygd lyckfälgghet;

Där mänskjan ej af andra plågor vet,

Ån hvad hon oundvikligt lider

Af tingenas nödvändighet;

Där fanningen i ljuset stälde

Den rätt naturen mänskjor gaf:

Ej Despotism är Kungligt välde,

Och Undersåte är ej slaf.

O Gustaf! öfver verlden skalla

Cesarers och Augusters namn;

Men allas rykten måste falla,

Som icke vetat mänskjor kalla

Til Sällhetens och Fridens hamn:

Då skall dit namn triumfrik tåga

Til Segrarns och förtryckarns harm:

Så stor är Snillet helga låga

Framför en stark och väpnad arm:

Så högt en ädel fjäl, för mänskjors fällhet varm,

År öfver flughetens förmåga.

Men du tyrann, som synes tycka,

At jorden blifvit dig för trång;

Som född til människjors förfång

Har rest dig til at dem förtrycka;

Och köper dig en timmas lycka

Med hela folkflags undergång;

Du som med blod och tårar höljer

Den purpur, hvarmed du är prydd;

Förkräcklig för den du förföljer,

Som ock för den du ger beskydd;

Lär mänskighetens milda lagar

Af Gustaf, mänskighetens skygd,

Som gett få många prof af dygd,

Som han på Thronen räknat dagar.